

תשובה. אפשר לצרף קטן מגיל שש שנים לזימון בשלשה, אבל אין לצרף קטן לזימון בעשרה אלא מגיל תשע שנים ומעלה.

פרק יד דיני ברכות

א. שאלה. השותה שמן זית, האם מברך עליו.

תשובה. השותה שמן זית בלא תערובת, אין לו לברך עליו, ועל כל פנים יברך שהכל נהיה בדברו על דבר אחר ויכוין לפטור שמן זה.

ב. שאלה. מה מברכים על רסק פירות.

תשובה. על רסק פירות מברך שהכל נהיה בדברו, ואם בירך עליו בורא פרי העץ יצא, ואף על רסק תפוחי אדמה (פיר'ה) יש לברך שהכל נהיה בדברו.

מזיק, ולא נראה שנשתנו הטבעים מזמן מרן שהעתיק דין זה, ואע"פ שנראה שאינו מזיק, אין זה ראייה כלל, שאפשר שמזיק באופן שאינו ניכר. ולכן אין לברך על שמן זית. ועכ"פ הרוצה לשתות שמן זית, יברך ברכת שהכל על דבר אחר, ויפטור את השמן זית, וכך יוצא מידי כל ספק, ועוד שלשיטת הרמב"ם בפרק ח' מהלכות ברכות הלכה ב', יש לברך על שמן זית לבדו שהכל נהיה בדברו, והביאו הטור בסימן ר"ב, וא"כ יש לברך שהכל על דבר אחר ולפטור את השמן זית, כדי לצאת ידי חובת דעת הרמב"ם, וכן כתב בכה"ח שם אות מ', שמטעם זה יש לברך שהכל על דבר אחר ולפטור את השמן זית, ע"ש.

ב. בשו"ע בסימן ר"ב סעיף ז' כתב, תמרים שמיעכן ביד ועשה מהם עיסה והוציא מהם גרעיניהם, אפילו הכי לא נשתנית ברכתן, ומברך עליהם בורא פרי העץ, ולבסוף ברכה מעין שלש. והוא לשון הרמב"ם בפרק ח' מהלכות ברכות הלכה ד'. והנה מלשון שמיעכן ביד, משמע דוקא אם מיעכן ביד, שאינו מתמעך לגמרי, הוא שמברך עליהם בורא פרי העץ, אבל אם מיעכן לגמרי במכתשת, נחשב נשתנית צורתו, ומברך שהכל נהיה בדברו. וכן כתב רש"י בברכות ל"ח ע"א ד"ה טרימא, שהם כתושים קצת ואינם מרוסקים, ע"ש, וכן כתב בתרומת הדשן בסימן כ"ט, והובא בב"י שם, וכן כתב הטור שם.

עליו, ומצטרף בין לשלשה ובין לעשרה. ובב"י כתב שם, ומש"כ הרי"ף בן ט' או י', נראה דלאו דוקא, שהרי הרמב"ם כתב בן ז' או ח', ולא משמע דפליגי בהכי, אלא ודאי כל תינוק שיודע למי מברכין מזמנין עליו, והוא שהגיע לעונת הפעוטות, דהיינו בן ז' או ח', כל חד וחד לפום חורפיה, ע"כ. ובמג"א שם ס"ק ו' כתב להחמיר דהיינו דוקא כבן ט' או כבן י', ע"ש, ובמחצית השקל וכן בברכ"י שם אות ד' כתבו, שאף שדעת מרן שכל שהוא מבן שש ויודע למי מברכין מזמנין עליו, מ"מ יש להחמיר עד שיהא בן ט', וכן כתבו עוד אחרונים. ונראה שכיון שיש שחולקים ואומרים שקטן אינו מצטרף כלל עד שיהא בן י"ג שנה, וכמבואר בב"י וברמ"א שם, א"כ די לנו לצרפו מגיל תשע ומעלה לזימון בעשרה, שהוא זימון בשם, ורק בזימון בלא שם יש לסמוך על דעת מרן, ולצרף קטן מגיל שש לזימון בשלושה.

א. בשו"ע בסימן ר"ב סעיף ד' כתב, שמן זית, אם שתאו כמות שהוא, אינו מברך עליו כלל, משום דאזוקי מזיק ליה. (וראה עוד שם בשו"ע לענין שותה ע"י תערובת). והנה מדברי הבן איש חי בפרשת פנחס אות ט' משמע שמברך על שמן זית לבדו בורא פרי העץ. ודבריו צריכים עיון, שהרי מדינא דגמרא אין מברכים על שמן זית, כמבואר בברכות ל"ה ע"ב. ויש שרצו לומר שנשתנו הטבעים, וכיום אין שמן זית